

Jongeren en kinderen in de kerk

kids
BIBLE
study

♥ GIRLS ♥
FOR CHRIST

★ BOYS ★
FOR CHRIST

De omgang met jongeren en kinderen in de kerk is altijd actueel. Telkens heeft de Here weer een nieuwe generatie gegeven die we vertrouwd mogen maken met Hem, met zijn Woord en de manier waarop we met Hem mogen omgaan. Een groot geschenk en dus ook een grote verantwoordelijkheid.

De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de ouders. Maar ook als kerk hebben we een taak. Gelukkig dat er in bijna alle kerken jeugdwerk is, catechese, bijbelstudie en ander vormingswerk. Het is weer opgestart in september.

Alles begint met hoe je tegen kinderen en jongeren aankijkt. Zijn kinderen en jongeren onbeschreven bladen die nog geen goed of kwaad hebben gedaan?

Wie het evangelie kent weet wel beter. De Bijbel tekent ons als gevallen mensen. Vanaf het allereerste begin van ons leven delen we in de gevallen staat in Adam en is het duidelijk dat we zonder de redding door de Here Jezus niet voor God kunnen bestaan. De klassieke doopformulieren onderwijzen daar duidelijk over.

Jongeren zijn geen onbeschreven bladen. Kinderen en jongeren delen met ons in de gevallen staat in Adam.

Er is nog iets wat geldt voor ons en onze kinderen. Ik verwees naar de klassieke doopformulieren. Kinderen en jongeren horen bij de gemeente. Ze zijn gedoopt, omdat ze met hun ouders begrepen zijn in het verbond dat God heeft met zijn gemeente. Daarom doen we in de kerk moeite voor kinderen.

Niet omdat we maar moeten afwachten of het met deze kinderen ooit wat wordt, maar omdat de Here met deze kinderen begonnen is en ons inschakelt in opvoeding, onderwijs en vormingswerk. Door die middelen wil Hij ze tot bewust geloof bewegen.

Ik denk dat dat een belangrijk besef is dat we niet moeten vergeten. Dat geeft ook kleur aan hoe je met kinderen omgaat. De kinderen zijn deel van de gemeente, ze moeten dat niet nog worden, ze zijn het al.

Jong lid van de gemeente

Daarom is het bijvoorbeeld belangrijk dat kinderen en jongeren zich opgenomen weten in het geheel van de gemeente. Ik maak me wel eens zorgen over de vormgeving van veel van de inzet voor jongeren en kinderen. Het lijkt daarbij wel alsof kinderen en jongeren er niet bij horen in de gewone aanspraak van de gemeente. ('Broeders en zusters, jongens en meisjes...')

En dat gaat verder dan een dergelijke formele aanspraak, waarbij ze apart van de gemeente genoemd moeten worden. Ze leren als het ware aan dat het pas voor hen is als ze apart worden aangesproken in hun eigen moment: een kindermoment, een nevendienst, een jongerendienst of iets dergelijks. Pas dan is er sprake van aandacht voor kinderen en jongeren. Maar beseffen we voldoende dat deze vormen kinderen en jongeren ongewild isoleren van de rest van de gemeente? Dat er de boodschap van uitgaat, onbedoeld: 'De gewone preek, daar hoef je niet naar te luisteren. Dat is te moeilijk, dat is niet voor jou. Ga maar tekenen, een boek lezen, of op een telefoon je vermaken. Ik stoot je wel aan als er weer wat voor kinderen is...?' Of, volgende stap: 'Blijf maar lekker thuis...'

Natuurlijk is er niemand die streeft naar een dergelijke situatie. Maar het doet zich onbedoeld voor. Ik zie het in de kerk om me heen, als ik kerkganger ben. Kinderen en jongeren leren af om meegenomen te worden naar een hoger niveau dan dat van hun eigen basiskennis en interessesfeer.

Ik herinner me van mijn eigen jeugd ook dat een heel aantal jaren de inhoud van preken langs me heen ging. Maar ik had wel een diep besef van thuis meegekregen over die erediensten: hier hoor ik. Dit is voor ons, voor mij. En ik leerde zingen, meelesen enzovoort. En op een gegeven moment begon er ook iets van de preek bij me binnen te komen. Maar daar hing niet dat basisgevoel van af: hier hoor ik bij ...

Als we als oudere generatie de fout maken om laatdunkend te denken en te spreken over die jonge jaren van ons, die toch, in alle gebrekkigheid, een initiatie waren, een inwijding in Gods geheim, dan verklaren we onszelf zielig en beginnen we ook over jongeren en kinderen van nu als over zielige kinderen te spreken: de arme schapen, ze moeten in de kerk zijn, meedoen met volwassenen, arme kinderen.

En zo maken we een probleem dat we vervolgens gaan oplossen. Zonder dat we hebben vastgesteld of onze probleemstelling zuiver is en of wat we doen wel effectief is. En of wat we doen recht doet aan wat hoort bij een eredienst als ontmoeting van God met zijn volk.

En de oplossing van het ongedefinieerde probleem is dan een overdreven pampering van kinderen en jongeren. Hapklare brokken ...

We voeden ze onbewust op naar een trekje van onszelf dat misschien niet ons mooiste trekje is: we versterken in de kerkbank de houding van de kritische consument in plaats van dat we die leren los te laten.

Wat vind ik belangrijk?

Alle nadruk komt te liggen op de beleefde relevantie. Ervaar je zelf, en op het moment zelf, de waarde van waar je mee bezig bent?

Moet het gaan over wat ik belangrijk vind?

Wie even een stapje achteruitzet en opvoedingsprocessen en onderwijsprocessen bekijkt, ziet denk ik onmiddellijk dat dat niet vol te houden is. Wie leert de Franse grammatica of de tafels van vermenigvuldiging omdat hij er de zin en noodzaak van inziet? Er is gewoon een weg voor je uitgestippeld die je gaat. En pas veel later zie je waarin het je verder heeft geholpen.

Natuurlijk is leren geloven heel iets anders dan leren rekenen of Frans spreken. Maar het punt van vergelijking is hopelijk duidelijk: via een inzet waarvan je zelf niet meteen de lol of de waarde inziet wordt er veel bereikt.

Smartphone-vrij

Een tijd geleden las ik een stuk waarin werd gepleit voor een smartphone-vrije kerk. Los van wat ermee beweerd werd zat ik er zelf wat over na te denken.

Wat doet de smartphone? Hij verdeelt mijn aandacht. Ik zit in gezelschap, maar wordt herinnerd aan ander gezelschap, aan het wereldgebeuren, aan dringende vragen in de mailbox en zelfs aan het spelletje Scrabble dat ik aan het spelen ben. En als ik mezelf onvoldoende disciplineer (en wie kan dat goed?) ben ik nergens echt helemaal beschikbaar en aanwezig. Een verdeeld bestaan.

Tegen die achtergrond is de kerkdienst iets heel bijzonders. Omdat we daar proberen het anders te doen. We reserveren tijd en ruimte voor de toewijding aan God. Onverdeelde toewijding.

We gaan in een ruimte zitten die ons (als we het treffen met het gebouw) brengt in een andere sfeer dan de alledaagse. We reserveren tijd, die we daar gaan doorbrengen. Waarbij we ons niet willen laten afleiden. Het mobieltje gaat niet mee, of uit, of in elk geval op stil ... En de boodschap die we daar opvangen moet ook vrij zijn van de hijgerigheid van dat achtergelaten mobieltje.

Nee, de actualiteit van de krant en het journaal zijn niet weg in de kerk. Maar we zijn bij de Heer van de wereld, die alle dingen in zijn hand houdt, en die verbonden is met al zijn schepselen. Die hen in Christus redding biedt. En vanuit dat perspectief kijken we ook naar heel het wereldgebeuren.

Die concentratie, die is uniek geworden in deze wereld en deze tijd. Dat we niet onmiddellijk weer afleiding zoeken als we een moment niet geboeid worden, maar dat we onszelf disciplineren tot luisteren, beleven, zingen, bidden, belijden en beseffen. Dat is een houding die je doorgeeft door het voor te doen. Die je aanleert doordat je het ziet om je heen en voelt dat het waarde heeft. Doordat je wordt aangemoedigd om op je eigen niveau mee te doen.

Eigen aandacht

Ik hoop dat we begrijpen dat een dergelijk proces gediend kan zijn met bepaalde onderdelen die op het bevattingsvermogen van kinderen zijn afgestemd. Maar als daarmee het plaatje ontstaat van: 'Hier is jouw brok. De rest is niet voor jou', dan werkt het averechts.

Ik ervaar dat als best een moeilijk proces. Ik probeer kindmomenten (als ik die al heb) te laten vooruitwijzen naar de preek die komt. Zodat ze niet aan het kindmoment zelf wel genoeg hebben, maar juist geholpen worden bij het luisteren

naar de preek (en volwassenen kunnen die hulp vaak ook best gebruiken).

Ondertussen is het bedienen van doelgroepen schering en inslag in de gemeente geworden.

De eisen in profielen van te beroepen predikanten weerspiegelen dit. De predikant moet zowel jong als oud aanspreken. Waarbij bedoeld of onbedoeld de indruk ontstaat dat dit een enorme kloof is om te overspannen. (Het recept om een overspannen dominee te creëren.) Soms krijgt de gezochte herder zelfs een aparte doelgroep toegewezen.

Ik ben in toenemende mate dankbaar dat ik ruim negen jaar geleden beroepen ben door een kerk die zei: verkondig ons als gemeente Gods Woord. En die daarbij niet van me eiste dat ik door allerlei hoepels zou springen.

Nu zijn we negen jaar verder. En uiteraard heeft de tijd niet stilgestaan.

Werken aan de erediensten is nog steeds mijn vreugde. Maar het gevoel wordt je soms gegeven dat je voor een bepaalde doelgroep werkt. En dat maakt het voor mij niet makkelijker. Ik heb me aangeleerd om elke preek te beginnen met de woorden: 'Gemeente van Christus ...' Daarmee bepaal ik mezelf erbij dat het in de eredienst gaat om het geheel van de gemeente, die al bij de Heiland hoort, en die geroepen moet worden om daarbij te blijven of daarnaartoe terug te keren.

Doelgroepdiensten

Het is niet goed om bepaalde doelgroepen exclusief te bedienen.

Ook een zogenaamde jongerendienst is een dienst voor heel de gemeente. Natuurlijk, in taalkleed en muziekkeuze sluit die aan bij de jongeren. Maar als het goed is genieten ouderen werkelijk mee, omdat ze enthousiasme en toewijding zien groeien bij een jongere generatie. Er is meer herkenning dan vervreemding.

Dat is het ideaal. De werkelijkheid is helaas weleens anders. Dan overheerst bij oudere gemeenteleden de vervreemding bij het bezoeken van een jongerendienst. Soms vooral over de vorm. Maar ook nogal eens over de inhoud (als die twee al los te maken zijn. De vorm zegt echt zelf wat ...). En de jongeren zelf roepen dan soms: 'Dit is onze dienst!' Ook zij hebben het dan nog niet helemaal begrepen. Vaak is dat pijnlijk merkbaar aan het gegeven dat ze bij andere diensten niet of amper aanwezig zijn.

Spiegel

Diensten voor doelgroepen ... De laatste jaren zijn het de kinderen en de jongeren geweest, die we daarbij op de korrel hadden. Het zouden in de nabije toekomst zomaar eens de ouderen kunnen worden die hun doelgroepdiensten krijgen. Zodat ze hun eigen moment krijgen waarop ze bediend worden. Fijn psalmen zingen, een catechismuspraak ... Heerlijk ... Dan mogen ze verder niet zeuren. De eerste zondagmiddag van de maand krijgen ze toch precies wat ze willen? Nou, dan moeten ze ook accepteren dat er zondagen zijn waarop ze niet aan de beurt zijn ...

En zo zie je gespiegeld hoe de jongeren de aanpassingen hebben ervaren: momenten waarop ze tevreden worden gesteld, die als excuus dienen voor vele andere momenten waarop ze zichzelf buitensloten. Of door anderen werden buitengesloten. 'Dit is niet voor mij.'

'Niet mijn God'

Het gevaar is niet denkbeeldig dat dit ook inhoudelijk verschillen genereert. Ik hoorde het verhaal vertellen van een jongere die psalmen te zingen kreeg, terwijl hij aan uitsluitend opwekkingsliederen gewend was. De cultuurschok ontlokte hem een veelzeggende en best schokkende reactie op het zingen van psalmen: 'Dit is niet mijn God'.

Wat ben je dan ver bij elkaar vandaan uitgekomen. En niet alleen in vormen als de liederen die je zingt. Maar blijkbaar ook inhoudelijk, tot in het diepe niveau van wie de Here God zelf is.

Het is een extreem voorbeeld. Maar ik wil er een probleem helder mee op tafel leggen.

Laten we alsjeblieft met heel de gemeente samen bij de HERE God komen. De stilte zoeken, de aandacht en de wijding kennen. Samen luisteren naar wat de Geest tot de gemeente zegt. ■

Het gaat in de eredienst om het geheel van de gemeente

